

(Политика, 31.07.2009)

По свему судећи, политичка стратегија која је инсистирала на неспојивости борбе за одбрану Косова са политиком уласка Србије у ЕУ суочава се са властитим поразом. Јер чињенице су све тврдоглавије, опипљивије и непомеривије: све је више високих европских и америчких званичника који истичу да улазак Србије у ЕУ неће бити условљаван њеним признањем независности Косова.

Концепцију која саму себе назива либералном и програђанском и која и сама, данас и овде, постаје свесна свога неуспеха, од самог почетка обележавала су два велика недостатка.

Први се састојао у њеној политичкој наивности, тј. у одсуству сваког смисла за реалполитику чије је основно правило – ако нешто хоћеш да промениш у сфери политике прво треба да дођеш на власт или, што је у демократским друштвима исто, да придобијеш већину бирачког тела. Мислити да се власт може освојити позивом грађанима да се што пре одрекну 15 одстовластите територије за коју се везује успомена на борбу за слободу значило је приклонити се антиполитичкој утопији и тиме самомаргинализацији. Тај и такав позив, пошто је противан здравом разуму, изазвао би одбојност огромне већине грађана у свакој земљи модерног света, а не само на „брдовитом Балкану“. Борба за очување територијалног интегритета не може никад бити погрешна; погрешан само може бити начин на који се она води.

Други битан недостатак политичке стратегије која је посредније толико прагматичне колико принципијелне природе. Он је повезан са њеним неадекватним схватањем односа између модерне државе и нације, ма колико се њени главни актери клели у своју либералну и модерну оријентацију. Наиме, после првих либералних револуција у Америци и Француској, држава и нација су синоними, утолико што сви држављани ових земаља постају припадници исте националности, америчке, односно француске без обзира на своју културно-етничку и полну припадност. Отуда и појам држава-нација као производ поменутих револуција, којим се истиче идентичност државе и нације као основе грађанске државе. Тиме нација, пошто се више не заснива на појму етничке припадности, постаје еминентно држављанско-територијална категорија. Одбрана државне територије тако бива уграђена у саму дефиницију либерализма као еминентно

модерног концепта.

Услед оваквог државно-политичког идентитета поменутих либералних држава, у њима, у принципу гледано, не могу постојати мањинска права, па отуда ни партије са етничким предзнаком нити „етнички цензуси”. Наравно, у немалом броју европских модерних држава постоје до одређене мере одступања од поменутог схватања нације, утолико што се у њима, захваљујући притиску историјске реалности, признају не само индивидуална већ и мањинска права. Али ни у једној од њих, осим у ретким специјалним случајевима, не одобравају се аутономије на етничкој основи. Посматрано из европске перспективе, регионализација и етничке аутономије представљају битно различите појмове. Регионализација имплицира децентрализацију власти, док етничке аутономије нужно вуку ка гетоизацији мањина, њиховом одсецању од ширег друштва и у крајњој линији сецесијама. Ниједан истински либерал не би се залагао за конституисање етничких аутономија јер су оне реликт државе која почива на културно-етничком поимању нације. За разлику од тога, присталице стратегије о којој је реч испољавале су крајње некритичку попустљивост према захтевима поменутог типа. Додуше, у последње време, у њиховим редовима долази до самоотрежњења. Више се експлицитно не истиче став да независност Косова треба што пре признати како бисмо што пре ушли у Европу; штавише, борба за очување територијалног интегритета почиње да се означава као један од стратешких циљева њихове политике. Али ови знаци самоотрежњења, које свакако треба поздравити, наговештавају сутон политичке концепције по којој је одустајање од Косова главни услов за вођење проевропске политике. Показало се да борба за Косово на правно-политички и дипломатски начин никако не значи повратак у Милошевићево доба. Штавише, испоставило се да без те и такве борбе проевропске снаге не могу победити на овим просторима.